

**การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาผ่านสื่อดิจิทัล**

**Development of English Language Teaching Model
for Buddhist Propagation through Digital Media**

1.พระธีวากร ขนतिकุณธโร (มอรวี), 2.พระมหามนตรี อธิกาโร (อธิการกัณฑ์), 3.สามเณรกิตติกร สมบุญ
1.Phra Thiwakorn Khantikhunnatharo (Moruvi), 2.Phramaha Montree Athikaro (Athikarnkuntorn),
3.Novice Kittigorn Sombun

1., 2., 3.คณะมนุษยศาสตร์ (สาขาวิชาภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
1., 2., 3.Faculty of Humanities (English Language), Mahamakut Buddhist University Lanna Campus
* Corresponding Author E-Mail: Thiwakornnaku@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านสื่อดิจิทัล โดยบูรณาการการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ หลักการเผยแผ่ธรรมะ และเทคโนโลยีดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การนำเสนอเนื้อหาใหม่ การฝึกปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ และการสะท้อนผล โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในบริบทพระพุทธศาสนาผ่านสื่อดิจิทัล ข้อเสนอแนะประกอบด้วยการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน การสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้เฉพาะทาง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับนานาชาติ ทั้งนี้ แนวโน้มการพัฒนาในอนาคตยังรวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อสนับสนุนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับสากลอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การสอนภาษาอังกฤษ, การเผยแผ่พระพุทธศาสนา, สื่อดิจิทัล, การเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม, เทคโนโลยีดิจิทัล

Abstract

This academic article aims to study guidelines for developing an English language teaching model for Buddhist propagation through digital media by integrating English for Specific Purposes teaching, principles of Dhamma propagation, and digital technology. The study found that an effective instructional model consists of 5 steps: preparation, new content presentation, practice, application, and reflection, focusing on developing English language skills in Buddhist contexts through digital media. Recommendations include developing teacher competencies, creating specialized learning platforms, and establishing international cooperation networks. Future development trends also include the application of modern technologies to support sustainable Buddhist propagation at the international level.

Keywords: English teaching, Buddhist propagation, digital media, cross-cultural learning, digital technology

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารระหว่างผู้คนจากต่างวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนนับเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยให้พระพุทธศาสนาเข้าถึงผู้คนในวงกว้างมากขึ้น ดังที่ พระมหาวราษสยะ วราษยานนท์ และ ชนมกร ประโกร (2563) ได้กล่าวว่า "การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับบริบทของสังคมโลก โดยเฉพาะการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเผยแผ่ เพื่อให้หลักธรรมคำสอนสามารถเข้าถึงผู้คนต่างศาสนาและต่างวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ" ในปัจจุบัน สื่อดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งในรูปแบบของเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน สื่อสังคมออนไลน์ และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ต่างๆ สื่อเหล่านี้เปิดโอกาสให้พระภิกษุสงฆ์และผู้สนใจเผยแผ่ธรรมะสามารถเข้าถึงผู้คนได้ทุกที่ทุกเวลา โดยไม่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่และเวลา นอกจากนี้ สื่อดิจิทัลยังช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการตั้งคำถามเพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้งในหลักธรรม

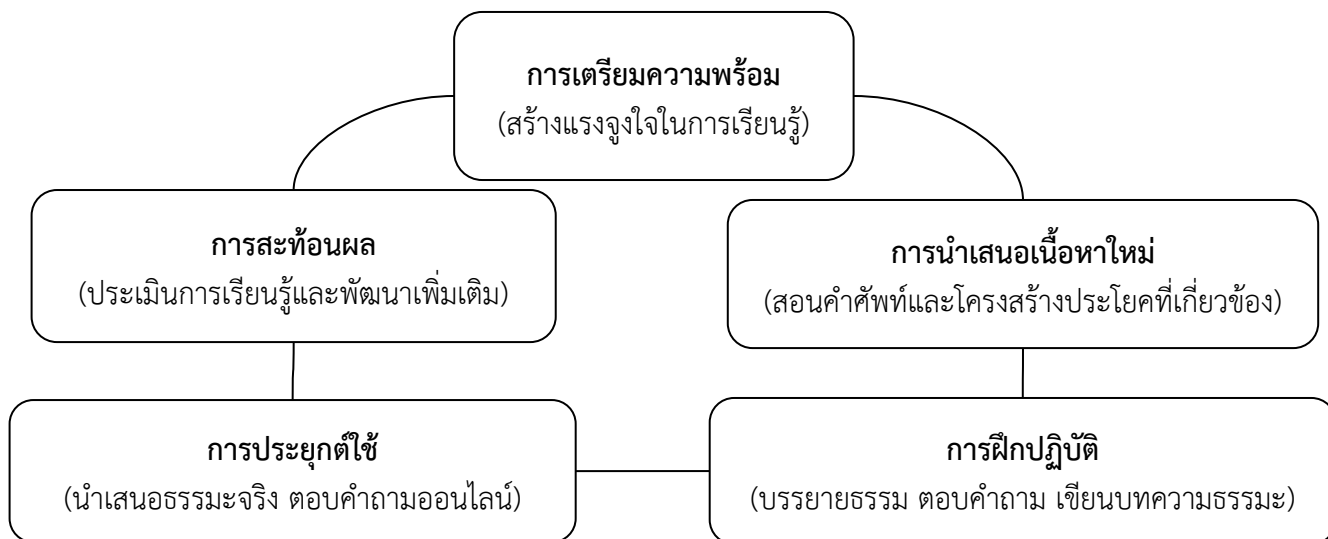
อย่างไรก็ตาม การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านสื่อดิจิทัลยังมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการสอนภาษาอังกฤษในบริบทนี้มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป ทั้งในด้านคำศัพท์เฉพาะทางพระพุทธศาสนา การใช้ภาษาในการอธิบายหลักธรรม และการสื่อสารกับผู้สนใจที่มาจากต่างวัฒนธรรม นอกจากนี้ การออกแบบการเรียนการสอนยังต้องคำนึงถึงการใช้สื่อดิจิทัลให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์และการประเมินผลการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจึงต้องบูรณาการองค์ความรู้จากหลายศาสตร์เข้าด้วยกัน ทั้งหลักการสอนภาษาอังกฤษ หลักการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษา เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทของสังคมดิจิทัลในปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระดับสากล

การบูรณาการระหว่างการสอนภาษาอังกฤษ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการใช้สื่อดิจิทัลจึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและท้าทายในการศึกษาวิเคราะห์ บทความนี้มุ่งนำเสนอการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของสังคมในยุคดิจิทัล วัตถุประสงค์ของบทความนี้มุ่งศึกษาแนวทางพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านสื่อดิจิทัล โดยบูรณาการการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ หลักการเผยแผ่ธรรมะ และเทคโนโลยีดิจิทัล

รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ในยุคปัจจุบันที่มีการเชื่อมโยงระหว่างผู้คนจากทั่วโลกมากขึ้น ภาษาอังกฤษได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและเผยแผ่องค์ความรู้ต่างๆ รวมถึงพระพุทธศาสนา การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนสู่สากล พระมหาบุญสุข ชนะชัย และคณะ (2565) ได้กล่าวว่า "การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เพื่อให้พระพุทธศาสนาสามารถเข้าถึงผู้คนได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง"

องค์ประกอบของรูปแบบการสอน

การพัฒนาารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจำเป็นต้องมีการออกแบบองค์ประกอบที่เหมาะสมและสอดคล้องกัน พระมหาสุเทพ สุวฑฒโน (เหลาทอง) (2562) ได้เสนอว่า รูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญที่เชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยองค์ประกอบของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาควรประกอบด้วยส่วนสำคัญดังต่อไปนี้ หลักการและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่กำหนดกรอบความคิดและทิศทางของการจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการแนวคิดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเข้ากับหลักการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เน้นการพัฒนาทักษะภาษาควบคู่ไปกับความเข้าใจในหลักธรรม

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยครอบคลุมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในหลักธรรมที่จะนำไปเผยแผ่ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการจัดลำดับเนื้อหาและออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่หลากหลาย เช่น การบรรยายธรรม การตอบคำถาม การเขียนบทความธรรมะ และการสนทนาธรรมเป็นภาษาอังกฤษ บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้ ให้คำแนะนำด้านภาษาและหลักธรรม ส่วนผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการฝึกฝนและพัฒนาตนเอง การวัดและประเมินผลเป็นการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ทั้งด้านความสามารถทางภาษาและความเข้าใจในหลักธรรม โดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพจริง องค์ประกอบทั้งหมดนี้ต้องมีความสอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้รูปแบบการสอนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางภาษาและความสามารถในการเผยแผ่ธรรมะอย่างเป็นระบบ พระมหาบุญสุข ชนะ

ชัย และคณะ (2565) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยแบ่งกระบวนการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นการสร้างความเข้าใจพื้นฐานและแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยการทบทวนความรู้เดิมทั้งด้านภาษาอังกฤษและหลักธรรม การกระตุ้นความสนใจด้วยสถานการณ์จริงในการเผยแผ่ธรรมะ และการชี้ให้เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ขั้นนำเสนอเนื้อหาใหม่ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างทักษะภาษาอังกฤษกับเนื้อหาธรรมะ โดยเริ่มจากการนำเสนอคำศัพท์และโครงสร้างประโยคที่จำเป็น การฝึกการออกเสียงที่ถูกต้อง และการทำความเข้าใจความหมายของหลักธรรมในภาษาอังกฤษ ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นการให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษในการอธิบายและเผยแผ่ธรรมะผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การนำเสนอธรรมะสั้นๆ การตอบคำถามเกี่ยวกับหลักธรรม และการเขียนบทความธรรมะภาษาอังกฤษ ขั้นประยุกต์ใช้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง เช่น การบรรยายธรรมะให้ชาวต่างชาติ การตอบคำถามธรรมะออนไลน์ และการเขียนสื่อเผยแผ่ธรรมะเป็นภาษาอังกฤษ และขั้นสะท้อนและประเมินผล เป็นการให้ผู้เรียนได้ทบทวนและประเมินการเรียนรู้ของตนเองรวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดนี้ต้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและความสามารถในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสม

ในยุคดิจิทัลปัจจุบัน การเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสมถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสื่อสารและการเรียนรู้ สื่อดิจิทัลมีหลากหลายรูปแบบที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานที่แตกต่างกัน การเลือกใช้สื่อจึงต้องพิจารณาปัจจัยหลายประการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตามที่ Wassan Hashim และ Hala Adnan Hashim (2015) ได้กล่าวไว้ การเลือกใช้สื่อสำหรับการเรียนรู้ทางไกลควรคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ เช่น วัตถุประสงค์ของการใช้งาน ความสามารถในการเข้าถึงของผู้เรียน ต้นทุน และความเหมาะสมของเทคโนโลยีที่ใช้ รวมถึงความสามารถในการโต้ตอบและความเป็นมิตรต่อผู้ใช้งาน (user-friendliness) หลักการที่สำคัญในการเลือกใช้สื่อดิจิทัล ได้แก่: 1) วัตถุประสงค์ของการใช้งาน การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น เพื่อการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์ หรือการสื่อสารภายในองค์กร เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ 2) การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ควรพิจารณาถึงลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย เช่น อายุ ระดับการศึกษา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และความสนใจ 3) ความสามารถในการเข้าถึง การเลือกสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น การใช้สื่อที่สามารถใช้งานได้บนอุปกรณ์หลากหลายประเภท และรองรับความเร็วอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน 4) คุณภาพและความน่าเชื่อถือ สื่อดิจิทัลที่เลือกใช้ควรมีคุณภาพสูง มีเนื้อหาที่น่าเชื่อถือ และมีแหล่งอ้างอิงที่ชัดเจน 5) ความคุ้มค่า การเปรียบเทียบต้นทุนในการผลิตและใช้งานสื่อดิจิทัลกับผลประโยชน์ที่ได้รับ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ นอกจากนี้ การประเมินผลการใช้งานสื่อดิจิทัลเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ทราบถึงประสิทธิภาพและข้อควรปรับปรุง ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนาสื่อดิจิทัลที่ตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับสากลในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยรูปแบบการเรียนการสอนที่ผสมผสานเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดคำสอนพระพุทธศาสนาไปยังผู้คนทั่วโลก การพัฒนารูปแบบดังกล่าวควรเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ภาษาอังกฤษและทักษะการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมและคำสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

ถ่ายทอดคำสอนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสม เช่น วิดีโอออนไลน์ สื่อโต้ตอบ และแอปพลิเคชันเรียนรู้ภาษา จะช่วยเพิ่มความหลากหลายและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติจริง เช่น การฝึกบรรยายธรรม การตอบคำถามเชิงปรัชญา และการสนทนากับผู้สนใจในต่างประเทศ ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและทักษะในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (พระมหาวิวัฒนา ปญญาทีโป (คำเคน) และ พิชญานันต์ พงษ์ไพบูลย์, 2567)

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ยังช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน ทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ที่เข้มแข็งและยั่งยืน นอกจากนี้ การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้ทราบถึงข้อดีและข้อควรปรับปรุงของการใช้สื่อและเทคนิคการสอน เพื่อให้สามารถพัฒนาสื่อดิจิทัลและรูปแบบการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ด้วยการประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการเผยแผ่คำสอนพระพุทธศาสนาในระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1. แนวทางการประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัล

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยการประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระปลัดเมธี ปิยธมโม (หินใหม่) และคณะ (2563) ได้นำเสนอแนวทางการเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การใช้งานในบริบทของการเรียนการสอน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ว่า สื่อวิดีโอดิจิทัลสามารถนำมาใช้ในการสาธิตการออกเสียงภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง การนำเสนอบทสนทนาเกี่ยวกับหลักธรรม หรือการจำลองสถานการณ์การสื่อสารธรรมะกับชาวต่างชาติ ส่วนสื่อภาพนิ่งดิจิทัลเหมาะสำหรับการนำเสนอคำศัพท์ธรรมะภาษาอังกฤษ แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของหลักธรรม หรือภาพประกอบการสอนที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ในด้านสื่อเสียงดิจิทัล สามารถใช้ในการฝึกทักษะการฟังบทสวดมนต์ภาษาอังกฤษ การฟังธรรมบรรยายภาษาอังกฤษ หรือพอดแคสต์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา สำหรับสื่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์สามารถพัฒนาเป็นแอปพลิเคชันการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษในการอธิบายหลักธรรมผ่านกิจกรรมเชิงโต้ตอบ ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัลนั้นเหมาะสำหรับการรวบรวมเอกสารประกอบการสอน บทความธรรมะภาษาอังกฤษ หรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่รวบรวมคำศัพท์และบทสนทนาที่จำเป็นในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นภาษาอังกฤษ การบูรณาการสื่อดิจิทัลประเภทต่างๆ เหล่านี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างเป็นระบบและครบถ้วน

ประเภทของสื่อดิจิทัลที่เหมาะสม

การเลือกประเภทของสื่อดิจิทัลที่เหมาะสมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการสื่อสารและการเรียนรู้ ได้อธิบายว่า การประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพต้องพิจารณาทั้งรูปแบบและความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การใช้งาน ประเภทของสื่อดิจิทัลที่เหมาะสมสามารถแบ่งได้ตามลักษณะการใช้งาน (Reyna, et al., 2018) การเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสมจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการสื่อสารและการเรียนรู้ วิจิธญา แซ่ลื้อ (2567) ได้จำแนกประเภทของสื่อดิจิทัลที่เหมาะสมตามลักษณะการใช้งานและประสิทธิภาพในการสื่อสาร โดยแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ 1) สื่อภาพนิ่งดิจิทัล (Digital Still Images) เป็นสื่อที่นำเสนอข้อมูลในรูปแบบภาพถ่าย ภาพกราฟิก แผนภูมิ หรือแผนผัง เหมาะสำหรับการ

นำเสนอข้อมูลที่ต้องการความชัดเจนในการมองเห็น สามารถใช้อธิบายแนวคิดที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยเฉพาะในงานด้านการศึกษาและการนำเสนอข้อมูลทางวิชาการ 2) สื่อภาพเคลื่อนไหวดิจิทัล (Digital Animation) เป็นสื่อที่นำเสนอการเคลื่อนไหวที่สร้างขึ้นด้วยคอมพิวเตอร์ เหมาะสำหรับการอธิบายกระบวนการหรือปรากฏการณ์ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น การเคลื่อนที่ของอะตอม การไหลเวียนของเลือด หรือการเปลี่ยนแปลงทางเคมี 3) สื่อวิดีโอดิจิทัล (Digital Video) เป็นสื่อที่นำเสนอภาพเคลื่อนไหวพร้อมเสียง เหมาะสำหรับการสาธิต การทดลอง หรือการนำเสนอเหตุการณ์จริง สามารถใช้ในการเรียนการสอนที่ต้องการแสดงขั้นตอนหรือกระบวนการที่ซับซ้อน 4) สื่อเสียงดิจิทัล (Digital Audio) เป็นสื่อที่นำเสนอเฉพาะเสียง เหมาะสำหรับการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีสมาธิในการฟัง เช่น การเรียนภาษา การฟังบรรยาย หรือการฝึกทักษะการฟัง 5) สื่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ (Interactive Multimedia) เป็นสื่อที่ผสมผสานระหว่างสื่อหลายประเภท และผู้ใช้สามารถโต้ตอบกับสื่อได้ เหมาะสำหรับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การฝึกทักษะ หรือการทดสอบความรู้ 6) สื่อความจริงเสมือน (Virtual Reality) เป็นสื่อที่จำลองสภาพแวดล้อมเสมือนจริง ผู้ใช้สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมนั้นได้ เหมาะสำหรับการฝึกทักษะที่ต้องการความปลอดภัยสูง หรือการจำลองสถานการณ์ที่ยากต่อการสร้างในโลกจริง

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านสื่อดิจิทัล จำเป็นต้องพิจารณาการเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับบริบทต่างๆ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ เช่น หากต้องการพัฒนาทักษะการฟัง-พูด อาจเลือกใช้สื่อวิดีโอออนไลน์หรือแอปพลิเคชันฝึกสนทนา ส่วนการพัฒนาทักษะการอ่าน-เขียน อาจใช้บทเรียนออนไลน์หรือกระดานสนทนา นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงความพร้อมของกลุ่มเป้าหมายในการเข้าถึงเทคโนโลยี รวมถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณในการพัฒนาและดูแลระบบ เพื่อให้การใช้สื่อดิจิทัลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

การออกแบบเนื้อหาและกิจกรรม

การออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการสอน และการประเมินผล การออกแบบที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง อูมาพร คาคการณโกล (2558) ได้เสนอว่า ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเมื่อได้ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น การออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมจึงควรเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีหลักการสำคัญดังนี้ประการแรก เนื้อหาต้องมีความเหมาะสมกับระดับความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน โดยจัดลำดับจากง่ายไปยาก และมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความเข้าใจได้อย่างเป็นระบบ ประการที่สอง กิจกรรมการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายและท้าทาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและคงทน ประการที่สาม ควรบูรณาการเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยเข้ากับการจัดกิจกรรม เพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ประการที่สี่ ต้องมีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเน้นการประเมินตามสภาพจริง ในการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรม ผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และจัดเตรียมกิจกรรมที่ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผ่านการทำงานกลุ่มและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและการสื่อสารควบคู่ไปกับการเรียนรู้เนื้อหาสาระ

การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเผยแพร่พระพุทธรศาสนาผ่านสื่อดิจิทัล ควรประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยออกแบบเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน จัดลำดับจากง่ายไปยาก และสร้างกิจกรรมที่หลากหลายผ่านสื่อดิจิทัล เน้นการมีส่วนร่วมและการลงมือปฏิบัติจริง บูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ ส่งเสริมการทำงานกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมทั้งประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

การสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อดิจิทัล

การสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อดิจิทัลในปัจจุบันได้กลายเป็นส่วนสำคัญของการสื่อสารในยุคดิจิทัล ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการเรียนรู้ การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวคิดของ วิธัญญา แซ่ลื้อ (2567) การมีส่วนร่วมผ่านสื่อดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงวิธีการที่ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะในด้านการสร้างเนื้อหา การแบ่งปันข้อมูล และการสร้างชุมชนออนไลน์

การสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อดิจิทัลมีองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ประการแรกคือ การออกแบบประสบการณ์ผู้ใช้ (User Experience) ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม โดยต้องคำนึงถึงความสะดวกในการใช้งาน ความเรียบง่าย และการตอบสนองที่รวดเร็ว ประการที่สองคือ การสร้างเนื้อหาที่มีคุณค่าและน่าสนใจ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยเนื้อหาควรมีความหลากหลายและตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ประการที่สามคือ การสร้างชุมชนออนไลน์ที่มีความปลอดภัยและเปิดกว้างสำหรับการแสดงความคิดเห็น การแบ่งปันประสบการณ์ และการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและความผูกพันระหว่างสมาชิก ประการที่สี่คือ การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ เช่น การใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ การใช้เครื่องมือการทำงานร่วมกันแบบเรียลไทม์ และใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน

นอกจากนี้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อดิจิทัลยังต้องคำนึงถึงจริยธรรมและความรับผิดชอบในการสื่อสาร การเคารพความเป็นส่วนตัว และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล รวมถึงการส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และมีวิจารณญาณ การพัฒนาทักษะการสื่อสารดิจิทัลจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคนในยุคปัจจุบัน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากสื่อดิจิทัลในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพ

สรุปองค์ความรู้

บทความวิชาการนี้นำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแพร่พระพุทธรศาสนาผ่านสื่อดิจิทัล โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกับแนวทางการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purposes: ESP) และหลักการเผยแพร่ธรรมะ ผลการศึกษาพบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ แพลตฟอร์มออนไลน์ แอปพลิเคชันการเรียนรู้ และสื่อมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์ มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของพระภิกษุสงฆ์ และบุคลากรทางพระพุทธรศาสนา ซึ่งส่งผลให้สามารถเผยแพร่หลักธรรมในบริบทนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (1) การเตรียมความพร้อม (2) การนำเสนอเนื้อหาใหม่ (3) การฝึกปฏิบัติ (4) การประยุกต์ใช้ และ (5) การสะท้อนผล มีประสิทธิผลในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้าใจในหลักธรรมของผู้เรียน

องค์ความรู้จากการศึกษานี้มีศักยภาพในการประยุกต์ใช้หลากหลายมิติ อาทิ การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับพระภิกษุสงฆ์ การปรับปรุงแนวทางการเผยแพร่พระพุทธรศาสนาในต่างประเทศ ตลอดจน

การขยายเครือข่ายพุทธศาสนิกชนในระดับสากล ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญประกอบด้วย การพัฒนาเนื้อหาภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม การคัดสรรแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีความเข้าถึงได้สูง และการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีและภาษาอังกฤษสำหรับพระภิกษุสงฆ์

ในด้านการนำไปประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ี้สามารถเป็นฐานในการพัฒนาเนื้อหาภาษาอังกฤษสำหรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ทางศาสนา ในระดับชุมชนและสังคม เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้พระภิกษุสงฆ์สามารถเผยแผ่ธรรมะผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ อาทิ YouTube, Facebook และแอปพลิเคชันเรียนรู้ภาษา ในมิติเศรษฐกิจ งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาแอปพลิเคชันและสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับพระภิกษุสงฆ์และผู้สนใจทั่วไป ในเชิงนโยบาย ควรส่งเสริมการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสงฆ์และสถาบันพุทธศาสนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแผ่ธรรมะให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมดิจิทัลในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- พระปลัดเมธี ปิยธมโม (หินใหม่), สมบูรณ์ บุญโท, และสวัสดิ์ อโณทัย. (2563). การประยุกต์ใช้ปรัชญาหลักนวยุคและพุทธปรัชญาเพื่อการเผยแผ่หลักพุทธธรรมในสังคมยุคดิจิทัล. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(8), 452-466. Retrieved from <https://so04.tcithaijo.org/index.php/JSBA/article/view/244777/166440>
- พระมหาบุญสุข ชนะชัย, บุญมี พรรษา, วีระพงษ์ แผงคำอัย, และพระมหาสันทัศน์ พงษ์สวัสดิ์ (2565). การพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารการบริหารนิตบุคคลและเครือข่ายนวัตกรรมท้องถิ่นเพื่อการวิจัยและส่งเสริมนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์*, 8(12), 184-205. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/article/view/257432/178296>
- พระมหาวิมลคุณากร วราสยานนท์ และชนมกร ประไกร (2563). ภาษาอังกฤษกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 7(10), 98-112. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/247521>
- พระมหาวิมลคุณากร ปณฺญาทีโป (คำเคน) และ พิชญานันต์ พงษ์ไพบูลย์ (2567). การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์และคู่มือในรูปแบบดิจิทัลสำหรับส่งเสริม การท่องเที่ยววิถีพุทธนานาชาติในเมืองหลัก 15 จังหวัดของประเทศไทย. *วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์*, 10(1), 12-24. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Palisueksabuddhaghosa/article/view/264253>
- พระมหาสุเทพ สุวฑฒโน (เหลาทอง) (2562). กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 6(3), 1363-1378. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/185481>
- อุมาพร คาคการณ์ไกล (2558). การออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานและองค์ประกอบที่มีประสิทธิภาพของการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรายวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 35(1), 1-31. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sujthai/article/view/17790/28289>

- Hashim, W., & Hashim, H. A. (2015). Selection of appropriate media and technology for distance education. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, 4(11), 1208–1216. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/310004744>
- Reyna, J., Hanham, J., & Meier, P. (2018). The Internet explosion, digital media principles and implications to communicate effectively in the digital space. *E-Learning and Digital Media*, 15(1), 36-52. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/2042753018754361>
- Saelo, W. (2024). Dark Side and Evolving Society and Technology. *KKU Research Journal (Graduate Studies) Humanities and Social Sciences*, 12(3), 16–25. retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/gskkuhs/article/view/274860>